

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III [i.e. II]. Eadem veritas ratione suadetur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

essentia, secus autem illarum rationes; quia ratio relationis se habet ad aliud, & relativa est; existentia vero illius est absoluta: At formalitates absolute non multiplicantur realiter in rebus absolutis, nec relationes addunt ad essentiam absolutam: Ergo juxta D. Thomam existentia non multiplicatur realiter in personis divinis, nec relationes addunt ad essentiam existentiam aliquam, sed solum gaudent existentia absoluta ipsius essentia.

Confirmatur secundo: Idem Sanctus Doctor quest. 8. de potentia art. 2. ad 11. ait: *In Divinis non est essentia, sicut nec intelligere nisi intellectus, & propter hoc, sicut in Deo est tantum unum intelligere, ita est tantum unum esse*: Sed in Deo, præter intelligere absolutum, non datur duplex intelligere relativum, ut præcedenti distinctione ostendimus, & ipsi Adversarij profitentur. Ergo similiter, præter esse absolutum essentia, non datur triplex esse relativum in personis divinis.

§. III.

Eadem veritas ratione sua datur.

Veritatem nostræ conclusionis non solum militante evidentia Divi Thomæ testimonia, sed etiam plures efficaces rationes illam suadent.

Prima est: In Deo non sunt tres essentia relative, sed unica essentia absoluta; Ergo nec dantur tres relative existentia, sed unica, & absoluta. Consequentia videtur manifesta: quia existentia convertibiliter cum essentia se habet, ut cum illa proportionatur & adequatur, subindeque immultiplicata essentia, multiplicari nequit existentia. Præterea si in Divinis fiat multiplicatio realis entitatum aut realitatum, non multiplicabitur realiter essentia, cur etiam illa stare non poterit cum unitate & immultiplicatione existentia? Antecedens verò probatur. Tum quia id expressè docent Augustinus lib. 1. de Trinitate cap. 8. his verbis: *Non dicimus in Deo tres essentia*: & Divus Thomas infra quest. 39. art. 5. ad 1. ubi explicans dictum illud Augustini: *Filius est essentia de essentia*: dicit in rigore sermonis usurpationem non esse, cum inter Patrem & Filium non datur essentiarum distinctio. Tum etiam, quia essentia divina & natura divina usurpantur pro eodem: Sed in nullo sensu dantur in Deo tres nature relative: Ergo nec tres essentia. Ad id quod si in Deo admittantur tres essentia relative, etiam admittendæ erunt in ipso tres divinitus relative, & consequenter tres Divi, cum essentia divina idem prorsus sit quod Divinitas.

Secunda ratio. Non datur in Deo duplex ratio increati, cum virtuali distinctione, sed una quæ essentia & relationes increate constituuntur; atque tres personæ essent tres increati substantivè, contra illud Athanasij, *non tres increati, sed unus increatus*: Ergo nec dantur tres relative existentia. Probatur Consequentia primò à paritate rationis. Si enim una ratione increati relationes & essentia, increate constituuntur, cur etiam unà existentia absolutà, immultiplicatà realiter, non poterunt existere relationes & essentia?

Secundò probatur Consequentia à priori: Nam ens divinum constituitur extra nihil (in quo formaliter existentia consistit) per esse increatum, sicut ens creabile, per hoc quod terminatur creationem: Ergo si tres relationes in una ratione increati realiter immultiplicata conveniunt,

A unà etiam existentia immultiplicatà realiter existent.

Probatur tertio: Cum ratio increati consistat in hoc quod est existere à se, repugnat multiplicari realiter existentiam in personis divinis, nisi etiam in illis ratio entis increati realiter multiplicetur, vel è contra, rationem entis increati in personis divinis manere immultiplicatam, multiplicatà illis realiter existentia.

Tertia ratio. Quæ absoluta sunt, non multiplicantur in Divinis: Sed existentia relationis absoluta est: Ergo non multiplicatur in personis divinis. Major est certa, Minor verò (præterquam quod est D. Thomæ locis supra citatis) sic potest suaderi. Existentia non convenit relationi per ordinem ad terminum quem respicit, sed desumitur à subjecto in quo recipitur, sive ut alij dicunt, existentia non convenit relationi, secundum rationem ad, sed secundum rationem in. Unde Cajetanus hic art. 2. ait: *Actualis existentia, etiam relationis, non est ad aliquid, ut docet Divus Thomas in 1. dist. 33. quest. 1. art. 1. ad 1.* Ergo existentia relationis absoluta est.

Confirmatur: Illud quod tribuit existentiam relationi, debet habere aliquam activitatem, vel saltem aliquam causalitatem erga illam exercere; existentia enim est veluti existentia rei extra causas: Sed terminus relationis, cum habeat solum terminare & rationem puri termini exerceat, omni activitate caret, & nullam causalitatem erga relationem exercet: Ergo existentia relationis non sumitur ex termino quem respicit, & sic non relativa, sed absoluta est.

Quarta ratio. Relationes divinæ existunt per existentiam essentia: Ergo existentia relativis non gaudent. Antecedens est certum: nam sicut natura divina intimè includitur in relationibus, ita & ejus existentia: Repugnat autem existentiam alicui subjecto communicari, nisi reddat illud existens; sicut impossibile est sapientiam esse in aliquo, & illi non dare esse sapientem. Consequentia verò probatur. Cum existentia sit ultima actualitas, & ultimus terminus rei quam terminat, implicat eandem rem existere per duas existentias; haberet enim duas ultimas actualitates, & duos ultimos terminos: Ergo si relationes divinæ existant per existentiam essentia, non gaudent existentia relativis & sibi propriis.

Confirmatur primò: Existere prout abstrahit à creato, & increato, consistit in hoc quod est aliquid extra nihil constitui: At entitas extra nihil posita, non potest iterum constitui extra nihil: Ergo eadem entitas duplici existentia actuari non potest.

Confirmatur secundo: Si possit eadem entitas duplici existentia actuari, nulla esset ratio, cur divina essentia duplici existentia non existere unà absolutà & sibi propria, & alià relativà, desumptà à relationibus divinis eam modificantibus. Sicut in sententia quam impugnamus, relationes divinæ duplici gaudent existentia, una relativà & sibi propria, alia absolutà & communi, quam ab essentia in eis transcendentaliter inclusa desumunt.

Ultima ratio. Si darentur in personis divinis tres existentia relativæ, etiam illis concedendæ essent tres æternitates relativæ: Sed in eis non possunt admitti tres æternitates relativæ: Ergo nec tres existentia relativæ. Major videtur certa: Primò, quia cum æternitas vel ab existentia divina non distinguatur, vel sit modus illius; non

Bibli

stat in personis divinis multiplicari existentiam, non multiplicatâ in illis æternitate. Secundò, quia cum duratio nihil aliud sit, quam continuatio rei in esse; non possunt dari in personis divinis plures existentia, nisi etiam dentur plures durationes, & consequenter plures æternitates; cum æternitas nihil aliud sit, quam duratio rei omnino immutabilis.

Minor verò probatur: Si admittantur in personis divinis tres æternitates relativa, poterunt tres personarum divina dici tres æterni, non solum adjectivè & secundum quid, sed etiam substantivè & simpliciter: Consequens est falsum, imò & erroneum, & contra Symbolum Athanasij, dicentis tres personarum divinas non esse tres æternos, sed unum æternum, sicut nec tres increatos, aut tres immensos, sed unum increatum & unum immensum: Ergo &c. Sequela probatur: Multiplicatâ formâ, & subiectò seu suppositò, etiam nomen substantivum multiplicatur, ut docent Dialectici in summis: Sed si in personis divinis dentur tres æternitates relativa, multiplicabitur in illis forma significata per hoc nomen, æternus, scilicet æternitas: Ergo tres personarum divina poterunt dici tres æterni, non solum adjectivè, sed etiam substantivè.

208 Respondet primò Suarez, ubi supra: quod licet dentur in personis divinis tres existentia, imò & tres durationes, non tamen tres æternitates: quia (inquit) æternitas est attributum absolutum, secus verò existentia, aut duratio, & idè hæc multiplicatur in relationibus, non autem æternitas.

209 Sed hæc responsio est mera petitio principij: Cum enim, ut dicebamus, æternitas vel ab existentia divina non distinguatur, vel sit modus illius; querimus cur æternitas absoluta & existentia, verò abstrahat ab absoluta & relativa? Item, cum æternitas nihil aliud sit quam duratio esse divini, omnino immutabilis, inquirimus quare in personis divinis dentur tres durationes omnino immutabiles, & non tres æternitates? hæc enim manifestam repugnantiam videntur involvere.

210 Confirmatur: Duratio adæquatè dividitur in æternitatem, ævum, & tempus, ut suppono ex quaest. 10. & idè multiplicatâ duratione, debet necessariò multiplicari æternitas, ævum, aut tempus: Sed duratio divinarum personarum, cum sit omnino immutabilis, & carens principio & fine, non est ævum, aut tempus, ut patet: Ergo est æternitas: Ergo multiplicatâ existentia & duratione illius in tribus personis, debet multiplicari etiam æternitas.

211 Confirmatur amplius: Multiplicatâ existentia in personis divinis, necessariò debet multiplicari in alijs ratio actûs puri; ratio enim actûs puri in summa actualitate consistens, ipsissimam existentiam designat, ut supra dicebamus: multiplicatâ autem in personis divinis ratione actûs puri, immutabilitas etiam multiplicari debet, & consequenter æternitas; quæ super immutabilitatem fundatur: Ergo datis pluribus existentijs relativis, concedi etiam debent plures æternitates.

212 Respondet secundo Arrubal, durationem distinguat ab existentia rei durantis, & idè non oportere quod multiplicatâ existentia in personis divinis, in illis duratio & æternitas multiplicentur, vel quod duratio divinarum personarum relativa sit, quamvis illarum existentia sit relativa.

213 Sed contra primo: in frequentiori Adversariorum sententia duratio ab existentia rei durantis indistincta est.

A Contra secundò: Duratio est continuatio rei in esse: Ergo si duratio divinarum personarum, non relativa, sed absoluta sit; illarum esse, non relativum, sed absolutum erit.

Contra tertio: duratio rei convenit illi ratione existentia (esto distinguatur ab illa) Ergo vel existentia non multiplicatur in personis divinis, vel etiam duratio multiplicari debet. Probatur Consequentia: sicut enim quia immutabilitas sequitur ad rationem actûs puri, & ad immutabilitatem æternitatis; eo ipso quod ratio actûs puri distinguatur in relationibus, fatentur Adversarij debere in illis immutabilitates & æternitates distinguat. Ita similiter, si duratio sequitur existentiam, multiplicatis realiter existentijs, debent etiam durationes, & consequenter æternitates multiplicari.

B Tertio alij respondent, quòd licet in divinis personis non dentur tres æternitates absolute, quia æternitas absoluta ad solam naturam divinam consequitur, bene tamen tres æternitates relativa: Ad probationem verò in contrarium dicunt, quòd Athanasius negat solam in divinis tres æternos absolute & simpliciter, non tamen cum addito, scilicet in genere relativo.

Verum hæc responsio temeritate non caret: illa enim sequitur, salva fide, & absque injuria contextus Athanasij, posse concedi tres personarum divinas esse tres Deos, aut tres omnipotentes relative: Consequens est absurdum & hæreticum: Ergo &c. Sequela probatur: Athanasius eisdem verbis negat tres Deos, & tres omnipotentes, quibus etiam negat tres æternos: Ergo si licet interpretari Athanasium de tribus æternis, non relative; sed absolute, & sine addito dicuntur, eodem modo illum exponere, ac dicere, illum solum negare, tres divinas personarum posse dici tres Deos, aut tres omnipotentes, absolute & simpliciter, non tamen cum addito, & relative.

Præterea, Cum juxta illos Authores, eodem modo multiplicetur existentia in relationibus divinis, quo res, aut entitas; sicut persona divina absolute & sine addito dicuntur tres res, aut tres entitates: ita nedum cum addito, sed etiam absolute, poterunt dici tres existententes, & consequenter tres æterni: quia cum æternitas, vel ab existentia non distinguatur, vel sit modus illius, eodem modo multiplicatur, quo existentia, ut supra dicebamus.

§. III.

Solvuntur objectiones.

O Bjiunt primò Adversarij quædam SS. Patrum testimonia, quæ videntur favore illorum sententia: In primis enim Augustinus lib. 5. de Trinit. cap. 6. dicit: *Aliud est esse Deum et aliud esse Patrem*: Ergo præter existentiam absolutam quæ Deus existit, aliquid esse relativum in Patre videtur admittere. Item Cyrillus Alexandrinus dialogo de Trinit. lib. 1. loquens de Patre & Filio sic ait: *Vterque subsistit propriamque habere dicitur existentiam*. Similiter Richardus à S. Victore lib. 4. de Trinitate cap. 17. ponit in Deo tres existentias incommunicabiles, ac proinde relativitas. Denique D. Thomas quest. 9. de potentia art. 5. ad 23. hæc scribit. *Ad personam Divinitatis pertinet, ut sint plures modi existendi in Divinis*.

Ad Augustinum respondeo ex doctrina Divi